

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนามนุษย์ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา รวมทั้งการพัฒนาศักยภาพซึ่งเป็นสิ่งที่ช่วยให้มนุษย์สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม มีความเชื่อมั่นในตนเองและดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ การศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญควบคู่ไปกับการดำเนินชีวิตของมนุษย์ เสมือนกระบวนการอันหนึ่งอันเดียวกัน ซึ่งเกิดขึ้นต่อเนื่องอยู่ตลอดชีวิต การศึกษาเกิดขึ้นได้ทั้งจากการศึกษาในระบบโรงเรียน การศึกษานอกระบบโรงเรียน และการศึกษาดตามอัธยาศัย ซึ่งเป็นกระบวนการศึกษาที่ต่อเนื่องกันไปเพื่อสนองความต้องการของผู้เรียนแต่ละคน และช่วยให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตอยู่ในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง และปรับตัวให้เข้ากับความจริงก้าวหน้าในยุคโลกาภิวัตน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การศึกษานอกระบบโรงเรียนเป็นการจัดการศึกษาที่มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการศึกษาลดชีวิตให้มีความสมบูรณ์ขึ้น ทั้งนี้เพราะการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียนแต่เพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอที่จะสนองตอบความต้องการในการเรียนรู้ของประชาชนได้อย่างทั่วถึง จำเป็นต้องมีการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ซึ่งมีลักษณะยืดหยุ่นมากกว่าสามารถสนองตอบความต้องการของประชาชนได้อย่างหลากหลายและทั่วถึง โดยเฉพาะในปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง รวมทั้งมีความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องสร้างวิธีการใหม่ๆ ในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน โดยทำให้การเรียนรู้เป็นสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวและแสวงหาได้โดยง่ายสำหรับคนทั่วไป (กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2539) ในการจัดกิจกรรมทางการศึกษานอกโรงเรียน โดยยึดเนื้อหาการจัดกิจกรรมเป็นหลัก สามารถแบ่งได้เป็น 4 ประเภท คือ การศึกษาพื้นฐาน การศึกษาต่อเนื่องสายสามัญ การพัฒนาทักษะทางด้านอาชีพ และการสนับสนุนการศึกษาดตามอัธยาศัย (กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2536) ซึ่งการศึกษาดตามอัธยาศัยนี้ ได้ดำเนินการโดยการพัฒนาแหล่งความรู้และเครือข่ายการเรียนรู้เป็นการจัดกิจกรรมเพื่อเผยแพร่ความรู้และข้อมูลข่าวสารต่างๆ

การศึกษาเพื่อให้ความรู้ข้อมูลข่าวสาร เป็นกิจกรรมหนึ่งที่มีความสำคัญของการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เนื่องจากเป็นการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ ที่

เป็นธรรมชาติในสังคม โดยได้ดำเนินการในหลายรูปแบบ และรูปแบบหนึ่งก็คือ การจัดตั้งห้องสมุดประชาชน โดยมีวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งห้องสมุดประชาชนคือ เพื่อเป็นศูนย์ข้อมูลข่าวสารของชุมชน ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ของชุมชน ศูนย์กลางการจัดกิจกรรมของชุมชน และเพื่อพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ในชุมชน (กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2535) ซึ่งกรมการศึกษานอกโรงเรียนได้แบ่งห้องสมุดประชาชนออกเป็น 3 ประเภท ด้วยกันคือ ห้องสมุดประชาชนจังหวัด ห้องสมุดประชาชน " เฉลิมราชกุมารี " และห้องสมุดประชาชนอำเภอ ดังนี้

1. ห้องสมุดประชาชนจังหวัด จัดเป็นห้องสมุดประชาชนขนาดใหญ่ ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมือง ขึ้นตรงต่อศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ลักษณะอาคารส่วนใหญ่เป็นอาคาร 2 ชั้น ชั้นบนจัดบริการหนังสือเอกสารและสื่อเกี่ยวกับการศึกษาตามหลักสูตรแต่ละระดับ โดยจัดเป็นห้องสมุดทัศนศึกษา หรือห้องการศึกษานอกโรงเรียน มุมมหาวิทยาลัยสุโขทัย ธรรมมาธิราช มุมมหาวิทยาลัยรามคำแหง และห้องหรือมุมท้องถิ่น ส่วนชั้นล่างจะจัดบริการหนังสือ เอกสาร และสื่อโดยทั่วไป เช่น นิตยสาร สารคดี บันเทิง และหนังสือเด็ก เป็นต้น

2. ห้องสมุดประชาชน " เฉลิมราชกุมารี " เป็นห้องสมุดประชาชนขนาดกลาง สร้างขึ้นเพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในโอกาสทรงเจริญพระชนมายุ 36 พรรษา เมื่อพุทธศักราช 2534 ลักษณะอาคารจะเป็นอาคาร 2 ชั้น ภายในอาคารแบ่งเป็นส่วนต่างๆ คือ ชั้นบนเป็นห้องเฉลิมพระเกียรติ ห้องอเนกประสงค์ ห้องสมุดทัศนศึกษา ส่วนชั้นล่างจะจัดเป็นห้องอ่านหนังสือทั่วไป ห้องเด็กและครอบครัว

3. ห้องสมุดประชาชนอำเภอ จัดเป็นห้องสมุดประชาชนขนาดเล็ก ลักษณะอาคารเป็นอาคารชั้นเดียว มีการจัดบริการหนังสือและสื่อเป็นมุมต่าง ๆ เช่น มุมหนังสือทั่วไป มุมหนังสือพิมพ์และวารสาร มุมการศึกษานอกโรงเรียน มุมเด็กและครอบครัว เป็นต้น

ห้องสมุดประชาชนเป็นสถาบันหนึ่งของสังคมที่รวบรวม และให้บริการในด้านความรู้ ความคิด ตลอดจนข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ห้องสมุดประชาชนจึงนับว่าเป็นแหล่งที่มีความสำคัญของการศึกษาเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมและชีวิตความเป็นอยู่ ซึ่งในปัจจุบัน ข้อมูลข่าวสาร ตลอดจนเทคโนโลยีใหม่ๆ ได้รับการพัฒนาขึ้นอย่างรวดเร็ว และได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการดำเนินชีวิตของประชาชน ดังที่ วิวัฒน์ ไรยสกุล (2539) ได้ให้ทัศนะในเรื่องนี้ว่า ปัจจุบันนี้เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า ผู้ที่ได้รับข่าวสารข้อมูลทันเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอ รวดเร็ว และรู้จักนำไปใช้ได้เหมาะสมกับกาลเวลานั้น ถือว่าเป็นคนฉลาด มีคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข ดังนั้น ห้องสมุดประชาชนจึงเป็นศูนย์กลางที่จะช่วยให้บุคคลทุกเพศทุกวัย ตลอดจนผู้ที่มีความสนใจได้มีโอกาสศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม เพื่อเพิ่มพูนความรู้ที่ได้เรียนรู้ หรือศึกษามาให้กว้างขวางและทันต่อเหตุการณ์ ดังที่ได้มีนักวิชาการหลายท่านให้ความสำคัญของห้องสมุดประชาชนไว้ดังนี้ คือ ห้องสมุดประชาชนเป็น

แหล่งความรู้สำคัญของการศึกษา ในอันที่จะเตรียมพร้อมให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจถึงความจำเป็นพื้นฐานของการศึกษา และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนให้เหมาะสมกลมกลืนกับสภาพสังคม และความก้าวหน้าของวิทยาการด้านต่างๆ (บุญเลิศ มาแสง, 2529) นอกจากนี้ห้องสมุดประชาชน ยังทำหน้าที่ในฐานะเป็นตัวกลางในการรวบรวมสารสนเทศ จะต้องตั้งรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น มีการคัดเลือกข้อมูลที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย จัดการข้อมูลที่เกิดขึ้น นำข้อมูลออกสู่กลุ่มเป้าหมาย ให้ได้รับข้อมูลอย่างถูกต้อง รวดเร็ว แม่นยำ ทันต่อความเปลี่ยนแปลง และความต้องการของผู้ใช้ให้มากที่สุด (กิติเกษม ใจชื่น, 2536) เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยเฉพาะผู้ที่ด้อยโอกาสทางการศึกษาได้มีโอกาสศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ตามความสนใจในแต่ละสาขาวิชา ตามสภาพของแต่ละบุคคล (กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2532)

เนื่องจากความสำคัญของห้องสมุดประชาชน ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในข้างต้น ในปีงบประมาณ 2540 กรมการศึกษานอกโรงเรียนจึงได้กำหนดจุดเน้น และเป้าหมายการดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับห้องสมุดประชาชนไว้ดังนี้ คือ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2539)

1. พัฒนาห้องสมุดประชาชนให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ (Learning Center) และ ศูนย์บริการสื่อ (Media Center) สำหรับห้องสมุดประชาชนที่มีศักยภาพและความพร้อมในการให้บริการประชาชน จะดำเนินการพัฒนาให้เป็นห้องสมุดที่มีการบริการที่ทันสมัยยิ่งขึ้น ในรูปแบบห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Library)

2. พัฒนาปรับปรุงรูปแบบอาคารห้องสมุดประชาชน ให้สามารถตอบสนองบทบาทภารกิจของห้องสมุดประชาชนตามนโยบายใหม่ โดยปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแบบการก่อสร้างและต่อเติมอาคาร รวมทั้งส่งเสริมให้มีการจัดตกแต่งและซ่อมแซมอาคารสถานที่ เน้นความสะอาด ความสวยงาม ความมีระเบียบ และความสะดวกของผู้ใช้บริการ

3. ให้มีการริเริ่มงานใหม่ ๆ เช่น การนำอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ การจัดค่ายอภัยชัย การจัด Radio Community เวทีท้องถิ่น โดยเฉพาะในส่วนภูมิภาค

4. พัฒนาบุคลากรห้องสมุดประชาชนเพื่อเพิ่มพูนศักยภาพในการปฏิบัติงาน และส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยสนับสนุนให้มีระบบอาสาสมัครประเภทต่างๆ

ในปีงบประมาณ 2541 กรมการศึกษานอกโรงเรียนได้กำหนดนโยบาย และจุดเน้นในการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับห้องสมุดประชาชนดังนี้คือ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2539)

1. เร่งดำเนินการจัดทำและพัฒนาหลักสูตรศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เพื่อส่งเสริม

ให้เจ้าหน้าที่ห้องสมุดสอนนักศึกษาให้มีทักษะในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง และสามารถนำไปเทียบโอนตามหลักสูตรปกติของกรมการศึกษานอกโรงเรียนได้

2. เร่งรัดปรับปรุงคุณภาพการบริการห้องสมุดประชาชน ให้เป็นแหล่งความรู้ที่มีสื่อหลากหลาย โดยจะเน้นความพร้อมทั้งด้านอัตรากำลัง การซ่อมแซมอาคาร วัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ และการบริการที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งปรับปรุงห้องสมุดประชาชนจังหวัดทุกแห่งให้เป็นห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์

ห้องสมุด ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นหัวใจของการศึกษาทุกระดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การศึกษานอกระบบโรงเรียน ซึ่งเป็นการศึกษาที่เปิดโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ให้กับประชาชนด้วยรูปแบบที่เป็นเสรีภาพทางการศึกษา (บุญเลิศ มาแสง, 2529) เพื่อสนองความต้องการของแต่ละบุคคลและก่อให้เกิดประโยชน์แก่ชีวิตตนเอง ห้องสมุดจึงเป็นองค์ประกอบอันสำคัญยิ่งที่จะช่วยให้การศึกษามรรลุถึงเป้าหมายที่ต้องการได้ และการที่ห้องสมุดจะสามารถดำเนินงานได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของกรมการศึกษานอกโรงเรียนที่ได้กำหนดไว้ จะต้องมีส่วนประกอบที่สำคัญอันได้แก่ อาคารสถานที่ ท่าเล ที่ตั้ง การคมนาคมที่สะดวก มีหนังสือ สิ่งพิมพ์ สื่อการศึกษาต่างๆ และตัวจักรที่สำคัญที่จะดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายได้ ก็คือ บรรณารักษ์ หรือเจ้าหน้าที่ห้องสมุดที่ทำหน้าที่บริหารงาน ให้คำปรึกษา บริการข้อมูล และจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนที่มาใช้บริการทุกกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งจากการศึกษาสภาพการดำเนินงานของห้องสมุดประชาชนในช่วงที่ผ่านมา พบว่า สภาพอาคารสถานที่ห้องสมุดคับแคบ ได้รับเสียงรบกวนเนื่องจากตั้งอยู่ใกล้ถนน ตัวอาคารเก่า และไม่เป็นเอกเทศ สภาพบุคลากรของห้องสมุดและการบริการ พบว่า บุคลากรไม่เพียงพอต่อการดำเนินงานห้องสมุด บรรณารักษ์ต้องทำงานทุกด้าน และบรรณารักษ์ไม่มีวุฒิทางด้านวิชาชีพตามความต้องการของประชาชนผู้ใช้บริการได้ ขาดวัสดุ ครุภัณฑ์ ในการดำเนินงานเนื่องจากได้รับงบประมาณในแต่ละปีน้อย (จุมพจน์ วนิชกุล, 2527) ซึ่งสอดคล้องกับการประเมินผลการดำเนินงานห้องสมุดประชาชนของกรมการศึกษานอกโรงเรียน ที่ได้ทำการศึกษาถึงผลการดำเนินงานและศึกษารูปแบบในการพัฒนาและขยายห้องสมุดประชาชนในอนาคต และจากการประเมินผลบรรณารักษ์ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า กรมการศึกษานอกโรงเรียนควรจัดสรรงบประมาณในการซื้อหนังสือ วัสดุ ครุภัณฑ์ให้ห้องสมุดเพิ่มขึ้น ควรสร้างห้องสมุดให้เป็นเอกเทศตามแบบของกรมการศึกษานอกโรงเรียน และควรอบรมให้ความรู้ในเรื่องบรรณารักษ์แก่เจ้าหน้าที่ห้องสมุด สำหรับรูปแบบห้องสมุดประชาชนในอนาคต จะต้องเป็นศูนย์การเรียนรู้ของชุมชนที่ทันสมัยอยู่เสมอ โดยรวมวิทยาการทุกรูปแบบไม่ว่าจะเป็น ข่าวสาร บันเทิง วัฒนธรรม และสื่อประเภทต่างๆ เป็นศูนย์ประสานงานการศึกษานอกโรงเรียน ประสานความเข้าใจระหว่างประชาชนกับรัฐ บุคลากรของห้องสมุดต้องมีวุฒิทางเทคนิค ช่างศิลป์ บรรณารักษ์ ในการก่อตั้ง

ห้องสมุดประชาชนควรเริ่มจากความต้องการของประชาชน โดยรัฐสนับสนุนด้านงบประมาณ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2532) และได้มีผู้ศึกษาถึงสาเหตุของปัญหาในการดำเนินงาน พบว่า ด้านอาคารสถานที่ ความคับแคบของอาคาร สาเหตุสำคัญคือ แบบแปลนที่หน่วยงาน กำหนดไม่ได้คำนึงถึงอนาคตว่าจะต้องมีการขยายสถานที่ย่านชุมชนมีราคาแพง ปัญหาด้าน บุคลากร สาเหตุคือ ตำแหน่งบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดไม่สามารถเลื่อนตำแหน่งให้สูงขึ้นเช่นเดียวกับข้าราชการครูในสังกัดกรม และบุคลากรห้องสมุดขาดความรู้เรื่องบรรณารักษ์ ทำให้ไม่มีความรู้ เรื่องการจัดการห้องสมุด ด้านการบริการ สาเหตุก็คือ ห้องสมุดประชาชน ส่วนใหญ่มีเจ้าหน้าที่เพียงคนเดียว ทำให้การบริการไม่ทั่วถึง ผู้ใช้บริการขาดความรับผิดชอบ ในการส่งหนังสือตามกำหนด ปัญหาด้านบริหาร สาเหตุก็คือ ห้องสมุดประชาชนไม่ได้จัดตั้ง คณะกรรมการห้องสมุดตามระเบียบของกรม ทั้งนี้เนื่องจากการเป็นคณะกรรมการห้องสมุดไม่มี ค่าตอบแทน และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดไม่ได้วางแผนการดำเนินงานห้องสมุดร่วมกับหัวหน้าฝ่าย ด้านงบประมาณ ปัญหาคือ งบประมาณน้อย สาเหตุก็คือ นโยบายของกรมไม่ได้เน้น การพัฒนาห้องสมุดประชาชนจังหวัด หนังสือมีราคาสูงขึ้นทุกปี แต่งบประมาณเท่าเดิม ปัญหา ห้องสมุด ไม่มีงบประมาณในการดำเนินงาน เนื่องจากเจ้าหน้าที่ห้องสมุดคิดว่า การขอ งบประมาณเป็นหน้าที่ของหัวหน้าฝ่าย และปัญหากรมไม่จัดสรรงบประมาณปรับปรุง ตกแต่ง บริเวณภายนอกอาคาร สาเหตุที่สำคัญก็คือ กรมต้องการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการ ดำเนินงาน (สุวรงค์ นันทกาวงศ์, 2537) ซึ่งจากสภาพปัญหาการดำเนินงานดังกล่าว กรมการศึกษานอกโรงเรียนจึงได้สรุปปัญหาต่าง ๆ ออกเป็น 2 ด้าน คือ (กรมการศึกษานอก โรงเรียน, 2538)

1. ปัญหาด้านการจัดการ ห้องสมุดประชาชนส่วนใหญ่ยังจัดบริการในเชิงตั้งรับ ขาดการประสานสัมพันธ์กับชุมชน และองค์กร หน่วยงานในระดับพื้นที่ ขาดการนำอาสาสมัคร เข้ามาช่วยงานห้องสมุด คณะกรรมการห้องสมุดยังไม่มีส่วนบทบาทในการพัฒนาห้องสมุดเท่าที่ควร บุคลากรมีการโอนย้ายและลาออกค่อนข้างสูงทำให้งานห้องสมุดขาดความต่อเนื่องในการพัฒนา และการจัดบริการไม่ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย

2. ปัญหาด้านวิชาการ หนังสือและสื่อมีน้อย และส่วนใหญ่เป็นหนังสือเก่าไม่ทัน กับเหตุการณ์ปัจจุบัน การจัดระบบการค้นหาสื่อความรู้ยังไม่ทันสมัย หนังสือและสื่อยังไม่สนอง ความต้องการของประชาชน ขาดเครื่องมืออุปกรณ์ที่ทันสมัยเข้ามาใช้ในการจัดบริการ

จากสภาพปัญหาในข้างต้น ทำให้กรมการศึกษานอกโรงเรียนเห็นความจำเป็นที่จะ ต้องมีการพัฒนาห้องสมุดประชาชนให้ทันกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายในยุคของข่าวสาร ข้อมูล และสามารถตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมายที่มาใช้บริการได้อย่างทั่วถึง ดังนั้นในปี 2538 กรมการศึกษานอกโรงเรียนจึงได้มีนโยบายที่จะพัฒนาห้องสมุดประชาชนให้

เป็นห้องสมุดประชาชนมิติใหม่ ซึ่งมีรูปแบบเป็นศูนย์การเรียนรู้ โดยปรับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่ และภารกิจของห้องสมุดประชาชนให้เป็นห้องสมุดในเชิงรุก ที่มีการจัดกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งปรับบทบาทหน้าที่ของบุคลากรห้องสมุดประชาชน ให้สามารถสนองตอบความต้องการในการเรียนรู้ของผู้มารับบริการ และสามารถให้บริการได้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย ทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน โดยมุ่งเน้นให้ชุมชนและประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน เพื่อบรรลุถึงจุดมุ่งหมายให้ห้องสมุดประชาชนเป็นกลไกของสังคมการเรียนรู้ อย่างแท้จริง (กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2538) และจากการพัฒนาห้องสมุดประชาชนตามนโยบายใหม่นี้เองที่มีผลทำให้ภารกิจของห้องสมุด และบทบาทหน้าที่ของบรรณารักษ์ต้องปรับเปลี่ยนไปด้วย คือห้องสมุดจะมีลักษณะการดำเนินงานที่กว้างขวาง และครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายมากกว่าเดิม ห้องสมุดจะต้องมีบทบาทในการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย การศึกษา นอกโรงเรียนและการจัดศูนย์ข้อมูลชุมชน ส่วนการปฏิบัติงานของบรรณารักษ์จะมีลักษณะของการร่วมวางแผนในการจัดการเรียนการสอน และการประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้องเพิ่มมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากกรอบนโยบายและจุดเน้นในการดำเนินงานของกรมการศึกษานอกโรงเรียน ในปีงบประมาณ 2540 และ 2541 ซึ่งเน้นในเรื่องของการนำอิเล็กทรอนิกส์ เช่น คอมพิวเตอร์ มาใช้ในการดำเนินงาน เน้นในเรื่องพัฒนาบุคลากรหรือบรรณารักษ์ของห้องสมุด เนื่องจากกรมการศึกษานอกโรงเรียนมีข้อจำกัดในเรื่องของจำนวนบุคลากรที่จะปฏิบัติงานในห้องสมุด นอกจากนี้ กรมยังมีนโยบายที่จะส่งเสริมให้บรรณารักษ์ทำหน้าที่เป็นครูผู้สอนนักศึกษาด้วย โดยจะทำการสอนหลักสูตรศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ในด้านเนื้อหาของหลักสูตรนั้นจะเกี่ยวกับวิธีการใช้ห้องสมุดเพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะค้นคว้าด้วยตนเอง และหลักสูตรนี้ผู้เรียนยังสามารถนำไปเทียบโอนกับหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนได้อีกด้วย ดังนั้นบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนตามนโยบายใหม่นี้จะต้องมีความรู้ ความเข้าใจ และมีความสามารถในการดำเนินงานต่าง ๆ ของห้องสมุดประชาชน เนื่องจากบรรณารักษ์เป็นผู้ที่มีหน้าที่โดยตรงในการให้บริการ และจัดกิจกรรมในด้านต่างๆ ของห้องสมุดประชาชน เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของการดำเนินงานให้ดำเนินไปด้วยดี และเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงคุณภาพประสิทธิภาพของห้องสมุดประชาชนดังที่ ภิญญา สาทร (2519) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารงานที่ดีนั้น บุคคลเป็นหัวใจของการบริหาร เพราะความสำเร็จของงานนั้นขึ้นอยู่กับคน บรรดาสิ่งก่อสร้าง อาคารสถานที่ วัสดุครุภัณฑ์และการเงิน แม้จะสมบูรณ์สักเพียงใดก็จะไม่มีความหมายเลย ถ้าคนที่จะใช้สิ่งเหล่านี้ ไม่มีความสามารถเพียงพอที่จะใช้ หรือขาดขวัญ ขาดกำลังใจที่จะร่วมมือกันปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายเดียวกัน และสมพงษ์ เกษมสิน (2526) ได้ให้ความสำคัญของบุคลากรว่า องค์ประกอบด้านบุคลากร นับเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของห้องสมุดประชาชน รวมทั้งของหน่วยงานอื่นๆ ดังคำกล่าว ที่ว่า "คนสำคัญกว่าเงิน และสิ่งของมากมายนัก เพราะถ้าคนมีความสามารถแล้ว ทุกสิ่งทุกอย่าง จะสำเร็จลุล่วงไปด้วยดีและ

รวดเร็ว" จะเห็นได้ว่าเป็นการบริหารงานหรือการพัฒนาในด้านใดก็ตาม คุณลักษณะของบุคคล มีความสำคัญต่อความสำเร็จของหน่วยงานเสมอ ดังนั้น ในการดำเนินงานตามนโยบายการพัฒนาห้องสมุดประชาชนในภารกิจหลัก 3 ประการนี้ บรรณารักษ์ห้องสมุดจึงเป็นตัวแปรที่จะแสดงถึงความสำเร็จของการจัดการอันจะส่งผลต่อความเจริญก้าวหน้าของห้องสมุดประชาชนในแต่ละแห่ง ซึ่งตัวแปรหนึ่งที่เกิดความสำเร็จของการจัดการห้องสมุดประชาชนนั้นส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับคุณลักษณะหรือคุณสมบัติของบรรณารักษ์ที่อาจมีความแตกต่างกันในแต่ละบุคคล เช่น เป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในนโยบายของหน่วยงาน มีมนุษยสัมพันธ์ดี เป็นนักบริการที่ดี ฯลฯ ดังที่ ชูชาติ ปรีชาจารย์ (2538) ได้ให้ทัศนะเรื่อง การพัฒนาห้องสมุดประชาชนตามนโยบายใหม่ของบรรณารักษ์ หรือเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนจะต้องปรับบทบาทของตนเอง คือ จะต้องเป็นนักวางแผน นักประสานงาน ต้องเป็นนักคิด ที่จะจัดกิจกรรมต่างๆ ของห้องสมุด และจะต้องเป็นนักแสวงหาข้อมูล เพื่อจัดเป็นศูนย์ข้อมูลให้บริการทางด้านข้อมูลกับผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชน ห้องสมุดตามแนวคิดใหม่จะประสบความสำเร็จได้จะต้องมีการวางแผนการปฏิบัติงานอย่างชัดเจนทั้งในระยะสั้นและระยะยาว และต้องให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสนองตอบความต้องการของชุมชนเอง

ดังนั้น การพัฒนาบรรณารักษ์ของห้องสมุดเพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาห้องสมุดตามนโยบายใหม่จึงเป็นเรื่องที่จำเป็นและสำคัญเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะในหน่วยงานที่มีข้อจำกัดในเรื่องของจำนวนบุคลากรเช่นกรมการศึกษานอกโรงเรียนนี้ และเพื่อเป็นการเพิ่มพูนศักยภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร ให้มีความพร้อมในการให้บริการแก่กลุ่มเป้าหมายให้มากที่สุด เพื่อสามารถตอบสนองภารกิจของห้องสมุดประชาชนตามนโยบายใหม่ได้อย่างเต็มที่ แต่การที่จะพัฒนาบรรณารักษ์ของห้องสมุดประชาชนได้นั้น หากหน่วยงานที่จะพัฒนาไม่มีข้อมูลพื้นฐาน หรือยังไม่ทราบว่าการปฏิบัติงานอยู่ในขณะนั้นมีสภาพการปฏิบัติงานสอดคล้องกับคุณลักษณะของบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนตามนโยบายใหม่หรือไม่ ซึ่งจากการพัฒนาห้องสมุดประชาชนตามนโยบายใหม่นี้ ยังไม่ได้มีการกำหนดคุณลักษณะของบรรณารักษ์ว่า บรรณารักษ์ควรมีคุณลักษณะหรือเกณฑ์อะไรบ้างในการปฏิบัติงาน จึงจะเหมาะสมสอดคล้องกับการปฏิบัติงานตามนโยบายใหม่ให้ประสบความสำเร็จ และมีประสิทธิภาพได้ เพื่อหน่วยงานจะได้ทราบว่าบรรณารักษ์มีสภาพการปฏิบัติงานในเรื่องใดบ้าง ซึ่งอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าเกณฑ์ซึ่งหน่วยงานจำเป็นต้องเร่งรีบพัฒนาโดยเร็ว หรือสามารถพัฒนาในภายหลังได้ ซึ่งถ้าหากได้มีการศึกษาถึงข้อมูลดังกล่าวแล้วย่อมจะทำให้การดำเนินการพัฒนาห้องสมุดประชาชนไปสู่เป้าหมายได้โดยเร็ว สามารถให้บริการกลุ่มต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพตรงตามวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน และหน่วยงานยังสามารถพัฒนาบุคลากรได้ตรงเป้าหมาย ทำให้การพัฒนานั้นได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่ คุ่มค่าต่อการลงทุน เนื่องจากความสำคัญดังกล่าว จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะทำการศึกษาคูณลักษณะของบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชน

ตามนโยบายใหม่ของกรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อศึกษาเกณฑ์ คุณลักษณะของบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนตามนโยบายใหม่ว่าควรมีคุณลักษณะในเรื่อง อะไรบ้างและแต่ละเรื่องมีความจำเป็นต่อการปฏิบัติงานอยู่ในระดับใดจึงจะเหมาะสม และ ทำการศึกษาคุณลักษณะตามสภาพปัจจุบันของบรรณารักษ์ว่าอยู่ในระดับใด และ บรรณารักษ์ มีคุณลักษณะอะไรบ้างที่ยังต้องพัฒนา ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบคุณลักษณะ ของ บรรณารักษ์ไว้ 5 ด้าน คือ ด้านความรู้ ด้านความสามารถ ด้านประสานงานและการวางแผน ด้านคุณธรรมจรรยาบรรณ และด้านบุคลิกภาพ โดยจะทำการศึกษารายการคุณลักษณะ แต่ละด้านจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งได้แก่ รองอธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียน ผู้เชี่ยวชาญ พิเศษ ศึกษาพิเศษ นักวิชาการของกรมการศึกษานอกโรงเรียนที่มีประสบการณ์ด้านการ บริหาร ห้องสมุดประชาชนของกรมการศึกษานอกโรงเรียนและจากผู้ใช้บริการห้องสมุด ประชาชน กำหนดระดับความจำเป็นคุณลักษณะของบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชน จาก กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ และทำการศึกษาคูณลักษณะตามสภาพปัจจุบันของบรรณารักษ์จากผู้บริหาร ห้องสมุดประชาชนและบรรณารักษ์ ซึ่งผลจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ จะเป็นแนวทางให้ หน่วยงานนำไปพิจารณา เพื่อพัฒนาคุณลักษณะของบรรณารักษ์ให้เหมาะสมสอดคล้องกับ นโยบายการพัฒนาห้องสมุดประชาชนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างเกณฑ์คุณลักษณะของบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนตามนโยบายใหม่ ของกรมการศึกษานอกโรงเรียน ด้านความรู้ ด้านความสามารถ ด้านประสานงานและ การวางแผน ด้านคุณธรรมจรรยาบรรณ และด้านบุคลิกภาพ
2. เพื่อศึกษาคุณลักษณะด้านความรู้ ด้านความสามารถ ด้านประสานงานและ การวางแผน ด้านคุณธรรมจรรยาบรรณ และด้านบุคลิกภาพของบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชน ของกรมการศึกษานอกโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารห้องสมุดประชาชนและ บรรณารักษ์
3. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อคุณลักษณะในการปฏิบัติงานของบรรณารักษ์ ด้านความรู้ ด้านความสามารถ ด้านประสานงานและการวางแผน ด้านคุณธรรมจรรยาบรรณ และด้านบุคลิกภาพระหว่างผู้บริหารห้องสมุดประชาชนและบรรณารักษ์
4. เพื่อกำหนดความต้องการพัฒนาคุณลักษณะของบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชน ตามนโยบายใหม่ของกรมการศึกษานอกโรงเรียน

สมมติฐานของการวิจัย

จากการที่ได้มีการพัฒนาห้องสมุดประชาชนให้เป็นห้องสมุดประชาชนตามนโยบายใหม่ โดยมีภารกิจหลัก 3 ประการ คือจัดการศึกษาตามอัธยาศัย จัดการศึกษานอกโรงเรียน และจัดศูนย์ข้อมูลชุมชน มีผลทำให้บทบาทหน้าที่ของบรรณารักษ์ต้องปรับเปลี่ยนตามไปด้วย บรรณารักษ์ต้องมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนเพิ่มมากขึ้น มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินงาน อีกทั้งบรรณารักษ์ยังต้องทำหน้าที่เป็นครูผู้สอนให้แก่นักศึกษา ซึ่งในการพัฒนางานนั้นไม่ว่าจะเป็นด้านใดก็ตามควรที่จะได้มีการพัฒนาบุคลากรควบคู่ไปด้วย ดังที่สมาน ริงสิโยกฤษณ์ (2524) ได้ให้ทัศนะในเรื่องการพัฒนาบุคคลว่า ถึงแม้หน่วยงานจะได้รับการสรรหาบุคคลที่มีความรู้ความสามารถมาบรรจุและแต่งตั้งแล้วก็หาได้เป็นหลักประกันว่าคนเหล่านั้นจะสามารถทำงานได้ดีตลอดไปไม่ เพราะวิทยาการต่าง ๆ ได้เจริญก้าวหน้าไปตลอดจนเทคนิคในการทำงานก็เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ คนที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ในสมัยหนึ่ง ก็อาจจะกลายเป็นคนที่หย่อนความสามารถในอีกสมัยหนึ่งก็ได้ วิธีการที่จะแก้ปัญหาดังกล่าวก็คือ การพัฒนาบุคคลเพื่อให้ผู้ที่ปฏิบัติงานเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่อยู่เสมอ ไม่ว่าวิทยาการและหน้าที่ความรับผิดชอบจะเปลี่ยนแปลงไปก็ตาม ดังนั้นคุณลักษณะของบรรณารักษ์ที่ปฏิบัติงานอยู่ในปัจจุบันจึงแตกต่างจากคุณลักษณะของบรรณารักษ์ตามนโยบายใหม่ซึ่งมีภารกิจหลักตามบทบาทใหม่ที่ได้รับ

จากการศึกษางานวิจัยของ สාරภี ภูมิประเทศ (2531) ซึ่งทำการศึกษามบทบาทที่ปฏิบัติจริงของบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนจังหวัด ตามทัศนะของบรรณารักษ์และหัวหน้าฝ่ายส่งเสริมปฏิบัติการศูนย์ศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด และจากงานวิจัยของวิไลลักษณ์ โรจนาศรีรัตน์(2537) ทำการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานห้องสมุดประชาชนจังหวัด ในสังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน โดยทำการศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติของ ผู้บริหารและบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนจังหวัด ซึ่งจากผลการวิจัยดังกล่าว พบว่า ทั้งสองกลุ่มมีทัศนคติต่อเรื่องที่ทำการศึกษาแตกต่างกัน

ดังนั้น การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานการวิจัย ดังนี้ คือ

1. คุณลักษณะของบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนตามนโยบายใหม่กับคุณลักษณะของบรรณารักษ์ที่ปฏิบัติงานอยู่ในปัจจุบันแตกต่างกัน
2. ทัศนคติเห็นต่อคุณลักษณะในการปฏิบัติงานของบรรณารักษ์ ระหว่างผู้บริหารและบรรณารักษ์แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา มี 2 กลุ่ม คือ

1.1.1 ผู้บริหาร ได้แก่ ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด 75 จังหวัด ยกเว้น กรุงเทพมหานคร และหัวหน้าศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ จำนวน 672 อำเภอ ที่เป็นผู้ดูแลรับผิดชอบห้องสมุดประชาชน ในปี พ.ศ. 2540

1.1.2 บรรณารักษ์ ได้แก่ บรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนจังหวัด บรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชน"เฉลิมราชกุมารี" และ บรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนอำเภอ จำนวน 747 แห่ง

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการคำนวณจากสูตรของทาโรยามาเน ระดับความเชื่อมั่นที่ .05 (Yamane, 1970) ได้กลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1.2.1 ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด จำนวน 45 คน

1.2.2 หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ จำนวน 215 คน

1.2.3 บรรณารักษ์ จำนวน 260 คน

2. คุณลักษณะของบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนตามนโยบายใหม่ ได้จากความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญพิเศษ ศึกษานิเทศก์ นักวิชาการของกรมการศึกษานอกโรงเรียน และผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชน ซึ่งแบ่งเป็น 5 ด้าน ดังนี้คือ

2.1 ด้านความรู้ หมายถึงเป็นผู้ที่มีความรู้ในวิชาชีพบรรณารักษ์ ฐานนโยบาย รัฐบาลบทบาทหน้าที่ และกระบวนการพัฒนาห้องสมุดประชาชนตามนโยบายใหม่ รวมทั้งเป็นผู้ที่หมั่นศึกษาหาความรู้เพื่อให้ทันสมัยอยู่เสมอ

2.2 ด้านความสามารถ หมายถึงเป็นผู้ที่มีความสามารถในการปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ ตามนโยบายใหม่เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน

2.3 ด้านประสานงานและการวางแผน หมายถึงเป็นผู้ที่มีความสามารถในการประสานงานและวางแผนการจัดกิจกรรมกับบุคคลและหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งสามารถสร้างความเข้าใจอันดีกับชุมชนได้

2.4 ด้านคุณธรรมจรรยาบรรณ หมายถึงการเป็นผู้ที่มีจรรยาบรรณในวิชาชีพบรรณารักษ์ ศรัทธาต่องานการศึกษานอกโรงเรียน มีความยุติธรรม มีความรับผิดชอบ มีความขยัน อดทน รักและศรัทธาในอาชีพบรรณารักษ์ และมีความเป็นประชาธิปไตย

2.5 ด้านบุคลิกภาพ หมายถึงกิริยา ท่าทาง หรือพฤติกรรมที่แสดงออกทั้งทางด้านร่างกาย วาจา และจิตใจ อันเป็นลักษณะที่เสริมให้บรรณารักษ์ปฏิบัติงานได้มีประสิทธิภาพขึ้น

3. ตัวแปรที่ศึกษาในการวิจัย คือ

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

3.1.1 สถานภาพของ

3.1.1.1 ผู้บริหาร

3.1.1.2 บรรณารักษ์

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

3.2.1 คุณลักษณะของบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนตามนโยบายใหม่ 5 ด้าน คือ ด้านความรู้ ด้านความสามารถ ด้านประสานงานและการวางแผน ด้านคุณธรรม จรรยาบรรณ และด้านบุคลิกภาพ

3.2.2 ความต้องการพัฒนาคุณลักษณะ ของบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชน ตามนโยบายใหม่

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. ห้องสมุดประชาชนตามนโยบายใหม่ หมายถึง ห้องสมุดประชาชนในสังกัด กรมการศึกษานอกโรงเรียนที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติการกิจตามนโยบายการพัฒนาห้องสมุด ปี 2538 โดยให้ดำเนินการจัดการศึกษาใน 3 ลักษณะคือ การจัดการศึกษาตามอัธยาศัย การจัดการศึกษานอกโรงเรียน และการจัดศูนย์ข้อมูลชุมชน

2. เกณฑ์คุณลักษณะของบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนตามนโยบายใหม่ หมายถึง รายการคุณลักษณะ 5 ด้านของบรรณารักษ์ ซึ่งได้แก่ ด้านความรู้ ด้านความสามารถ ด้านประสานงานและการวางแผน ด้านคุณธรรมจรรยาบรรณ และด้านบุคลิกภาพที่จะช่วยให้ บรรณารักษ์สามารถปฏิบัติงานได้สำเร็จตามนโยบายการพัฒนาห้องสมุดประชาชนของกรมการศึกษานอกโรงเรียนซึ่งรายการคุณลักษณะดังกล่าวได้จากความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญ พิเศษ ศึกษานิเทศก์ นักวิชาการของกรม การศึกษานอกโรงเรียน และผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชน

3. ความต้องการพัฒนาคุณลักษณะของบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนตามนโยบายใหม่ หมายถึง ความประสงค์ที่จะให้บรรณารักษ์ได้รับการพัฒนาให้มีคุณลักษณะเหมาะสมสอดคล้องกับการปฏิบัติงานตามนโยบายการพัฒนาห้องสมุดประชาชนของกรมการศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งระดับความต้องการที่จะได้รับการพัฒนาคุณลักษณะในแต่ละด้านนั้น ได้จากการวิเคราะห์ผลต่างของอันดับ ระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหารกับบรรณารักษ์เป็น รายคุณลักษณะของแต่ละด้าน หากในรายคุณลักษณะใดมีผลต่างของอันดับมากที่สุดแสดงว่า มีความต้องการพัฒนาคุณลักษณะนั้นเป็นอันดับแรก

4. **บรรณารักษ์** หมายถึง ผู้ที่ดำรงตำแหน่งบรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ห้องสมุด ซึ่งปฏิบัติงานในห้องสมุดประชาชนในสังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน

5. **วุฒิทางบรรณารักษ์** หมายถึง การมีความรู้ทางด้านบรรณารักษ์ แบ่งเป็น 3 ประเภท คือ

5.1 มีวุฒิการศึกษาทางด้านบรรณารักษศาสตร์ หมายถึง การมีความรู้ระดับอนุปริญญา หรือปริญญาตรีทางด้านบรรณารักษศาสตร์

5.2 มีวุฒิตรการอบรมทางด้านบรรณารักษ์ หมายถึง ได้รับการอบรมจนได้วุฒิตรของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย และได้ปฏิบัติงานห้องสมุดจนมีความรู้ความสามารถ

5.3 ไม่มีวุฒิทางด้านบรรณารักษ์ หมายถึง ไม่มีคุณสมบัติตามข้อ 5.1, 5.2

ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชน ของกรมการศึกษานอกโรงเรียน
2. เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐาน ในการตัดสินใจของผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนของกรมการศึกษานอกโรงเรียน
3. เพื่อเป็นข้อมูลในการพิจารณากำหนดความต้องการพัฒนาคุณลักษณะ ของบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนตามนโยบายใหม่
4. เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะของบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชน เพื่อให้เหมาะสมสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงาน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

